

Programma 3

Opgave Mens en Zorg

Onze gemeente kent een goed sociaal beleid. Daarbij stellen we de volwaardige deelname van inwoners aan de samenleving centraal. De gemeente ondersteunt op momenten in het leven dat die deelname moeilijk wordt of niet op eigen kracht mogelijk is. De toenemende problematiek in de samenleving en de oplopende kosten in het sociaal domein zijn een grote zorg. De schaarste op de arbeidsmarkt maakt meer professionele inzet ook steeds lastiger. Het spanningsveld tussen het niveau van voorzieningen en de beschikbare budgetten maakt het noodzakelijk dat we duidelijke keuzes maken. In die keuzes laten we ons leiden door de maatschappelijke vraagstukken die we in onze gemeente zien, de taak die we daarin als gemeente hebben of beogen en de financiële en organisatorische kaders die ons daarin begrenzen.

3.1 Wat willen we bereiken?

Iedereen in de gemeente Geertruidenberg doet naar vermogen mee en draagt naar vermogen bij. We kijken naar elkaar om en voelen ons verbonden.

Binnen Programma 3 "Opgave Mens en Zorg" zijn de onderstaande doelstellingen opgenomen:

- 3.1.1 Inwoners zijn en blijven vitaal
- 3.1.2 Inwoners zijn (financieel) redzamer
- 3.1.3 Meer sociale cohesie in de lokale samenleving
- 3.1.4 Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak
- 3.1.5 Houdbare basisondersteuning

Begin 2025 heeft voor het sociaal domein een 0-meting plaatsgevonden en is een nieuwe indicatorenset ontwikkeld. Daarbij is gebruik gemaakt van in- en externe bronnen. Gebleken is dat diverse externe indicatoren niet jaarlijks worden geactualiseerd, maar een periode beslaan van bijvoorbeeld twee jaar. Aangezien de indicatorenset in de eerste helft van 2025 is opgeleverd, zijn hieraan nog geen streefwaarden verbonden. Dit traject moet nog doorlopen worden met het bestuur en de gemeenteraad. In 2026 gaan we na de gemeenteraadsverkiezingen met het bestuur en gemeenteraad het proces starten om de streefwaarden (beleidsindicatoren) vast te stellen zodat we deze in de begroting 2027 kunnen invullen.

3.1.1 Inwoners zijn en blijven vitaal

Alle inwoners nemen verantwoordelijkheid en initiatief om fysiek, mentaal en sociaal gezond en fit te blijven, zich te blijven ontwikkelen, weerbaar te zijn en er te zijn voor een ander. Ze anticiperen op te verwachten volgende levensfasen, op onverwachte levensgebeurtenissen en leiden een bewust en verantwoordelijk leven. Ze hebben zorg voor hun fysieke, mentale en sociale vitaliteit, en bieden die ook aan een ander.

Beleidsindicator	Waarden
	2025
% volwassen dat voldoet aan de beweegnorm	53%
% inwoners 18+ is weerbaar	49%
% volwassenen dat eenzaam is	30%
% 18-64 vaak tot voortdurend gelukkig	76%
% jongeren dat zich meest (zeer) gelukkig voelt (2e en 4e klas VO)	89%
% inwoners 65+ dat de eigen gezondheid als zeer goed ervaart	59%
% inwoners 18-66 dat zich fysiek gezond voelt	66%

Maatschappelijke effecten

- Inwoners leven bewuster gezond, gezondheidsachterstanden/verschillen verkleinen.
- Inwoners zijn actiever en voelen zich mentaal gezonder, meer initiatief vanuit inwoners.
- Inwoners participeren zo vroeg en lang mogelijk. toegenomen deelname aan georganiseerde activiteiten.
- Inwoners anticiperen eerder en beter op volgende levensfasen, informeren zich en nemen maatregelen.

Wettelijke beleidsindicatoren

Beleidsindicator wettelijk	Waarden
	2025
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	4
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	19
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (% deelnemers aan VO en MBO onderwijs)	2,2
% niet-sporters	51,4
% jongeren 12 t/m 21 jarigen met een delict voor de rechter	1
% kinderen tot 18 jaar in uitkeringsgezin	4
Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking)	75,2
% 16 t/m 22 jarigen werkloze jongeren	1
Personen met een bijstandsuitkering	199
Lopende reïntegratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar)	137,4
% van alle jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp	15,6
% van alle jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming	0,7
% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar met jeugdreclassering	0,3
Clënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 10.000 inwoners)	950

3.1.2 Inwoners zijn (financieel) redzamer

Inwoners zijn weerbaarder tegen (financiële) risico's en veranderingen. Zij worden hierin beter ondersteund met signalering, informatie en begeleiding door betrokken organisaties.

Beleidsindicator	Waarden
	2025
Netto arbeidsparticipatie	75,2%
Bijstandsuitkering > 1 jaar tot AOW leeftijd	340
Bijstandsuitkering > 1 jaar vanaf AOW leeftijd	Nb
Aantal huishoudens dat leeft in armoede	900
% inwoners in bewindvoering vanwege financiële gronden	98
% inwoners met problematische schuld	7,3%
% inwoners met terugkerende schuldenproblematiek	Nb
Gebruik bijzondere bijstand	215
% kinderen in uitkeringsgezin	7%
Gebruik kindregeling	597

Maatschappelijke effecten

- Inwoners participeren zo vroeg en lang mogelijk, zijn in staat naar vermogen in hun eigen inkomen te voorzien.
- Inwoners melden eerder het (mogelijk) ontstaan van problematische schulden, zowel bij henzelf als bij verwanten.
- Maatschappelijk partners leveren een actievere bijdrage aan vroegsignalering, structurele inzet.

3.1.3 Meer sociale cohesie in de lokale samenleving

De kernen van de gemeente Geertruidenberg zijn gastvrije, toegankelijke, veilige en initiatiefrijke gemeenschappen van inwoners en informele en formele organisaties waarin iedereen erbij hoort en gezien wordt.

Beleidsindicator	Waarden
	2025
% inwoners dat aangeeft actief te zijn in eigen wijk of kern	42%
% inwoners dat aangeeft dat de toegang tot hulp goed tot zeer goed is	86% (WMO), 67% (Jeugd)
% ervaart veel sociale samenhang in de buurt (volwassenen)	10%
% voelt zich thuis in de buurt	nb
% inwoners dat zich voldoende veilig voelt	89%

Maatschappelijke effecten

- Inwoners participeren zo vroeg en lang mogelijk, zijn actief met vrijwillige inzet en vrijwilligerswerk.
- Maatschappelijke initiatieven krijgen hun waarde: ze blijken weer levensvatbaar en er wordt actief aan deelgenomen.
- Inwoners leveren een maatschappelijke bijdrage, meer vrijwilligers in informele netwerken.
- Maatschappelijk partners leveren een actievere bijdrage aan vroegsignalering, ook als het gaat om thema's als eenzaamheid of verlies van zelfredzaamheid.

3.1.4 Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak

Professionele expertise wordt effectief en doelmatig ingezet in en met de leefwereld van inwoners: vroegtijdig, zo kort als nodig, gericht op (eigen)regie, netwerkversterking en integrale ondersteuning. Er is laagdrempelige ondersteuning in de wijk. Toegangsloketten voor vrij toegankelijke zorg zijn bekend en goed bereikbaar. Kwetsbare inwoners zijn eerder in beeld.

Beleidsindicator	Waarden
	2025
Gebruik van 2 of meer voorzieningen sociaal domein	149
Aantal jeugdigen doorgestuurd naar POH jeugd per jaar	134
% inwoners dat wist waar hij of terecht kon met hulpvraag	86% (WMO), 67% (Jeugd)
% jongeren/ouders dat (zeer) tevreden is over hulpverlening	92%
Relatief verzuim per 1000 leerlingen	19
% inwoners dat aangeeft dat oplossingen gericht zijn op zelfredzaamheid	nb
% inwoners met maatwerkvoorziening WMO	10%
% inwoners met maatwerkvoorziening Jeugdwet	18,1%
% inwoners met huishouden met bijstand	

Maatschappelijke effecten

- Inwoners melden eerder het (mogelijk) ontstaan van problematische schulden en weten waar ze dit moeten doen.
- Maatschappelijk partners leveren een actievere bijdrage aan vroegsignalering en nemen maatregelen met het netwerk.
- De gemeentelijke toegang is laagdrempeliger en expliciet gericht op (het stimuleren van) zelfredzaamheid.
- Meer gelijke kansen voor kinderen en jongeren om talenten te ontwikkelen, met vroegtijdige ondersteuning in een veilige omgeving.

3.1.5 Houdbare basisondersteuning

In dialoog met de samenleving worden beschikbare middelen ingezet, passend bij de ambitie, visie, positie en verantwoordelijkheid van de gemeente en aansluitend bij de haalbaarheid bij aanbieders.

Beleidsindicator	Waarden
	2025
Tevreden over kwaliteit van de ondersteuning	86,5%
% inwoners dat de afhandelingstijd acceptabel vindt	53%
% volwassenen dat verwacht dat nu en in de toekomst benodigde hulp beschikbaar is	88%

Maatschappelijke effecten

- Maatschappelijke initiatieven krijgen hun waarde, meer vrij toegankelijke, informele ondersteuning.
- De gemeentelijke toegang is laagdrempeliger en meer gericht op zelfredzaamheid, groter bereik met minder geïndiceerde hulp.
- Gebruik van voorzieningen is gebaseerd op maatwerk in een systemische, integrale benadering.

3.2 Wat gaan we daar voor doen?

We werken stap voor stap toe naar een houdbaar integraal sociaal domein per 2030.

Daar doen alle inwoners naar vermogen mee en dragen ze naar vermogen bij. In onze visie horen hobbels bij het leven, dragen inwoners zelf verantwoordelijkheid voor hun gezondheid en voor het anticiperen op nieuwe levensfasen en levensgebeurtenissen. Om daaraan te kunnen vasthouden, ondersteunen en versterken we de sociale basis. Tegelijkertijd beperken we de inzet van individuele voorzieningen.

We doen dit met de toepassing van praktische initiatieven en creëren ondertussen de randvoorwaarden voor een succesvolle selectie, implementatie en borging. We zetten daarbij in op wijkgericht werken omdat iedere kern of wijk zo de eigen vraagstukken kent en de eigen initiatieven heeft om hier iets aan te doen. Maatschappelijke partners vervullen een belangrijke rol in deze ontwikkeling en borging. We zetten in op het versterken van de onderlinge samenwerking en de samenhangende sturing daarop.

De implementatie van het nieuwe jeugdhulplandschap is een belangrijke katalysator voor zowel de realisatie van het integraal sociaal domein als voor versterking van de regionale samenwerking. In de regio werken we steeds intensiever en structureler samen. Primair doen we dat met de gemeente Drimmelen, de Dongemondgemeenten en Jeugdregio WestBrabant-Oost (WBO). Deze samenwerkingen zijn cruciaal om de opgaven waar we voor staan aan te kunnen. De komende jaren worden deze verbanden steviger en structureler.

Om de opgenomen doelstellingen binnen Programma 3 "Opgave Mens en Zorg" te realiseren, zijn de onderstaande programmalijnen vastgesteld:

- 3.2.1 Bewust (samen) leven
- 3.2.2 Werken met talent
- 3.2.3 Gelukkig opgroeien
- 3.2.4 Financieel zelfredzaam
- 3.2.5 Vrije inloop
- 3.2.6 Transformatie sociaal domein

3.2.1 Bewust (samen)leven

We richten ons op het versterken van de weerbaarheid en het zelf oplossend vermogen van inwoners: enerzijds door gezonder te leven en waar mogelijk, tijdig te anticiperen op levensgebeurtenissen; anderzijds door het stimuleren van "meer omkijken naar elkaar". We sluiten daarbij zoveel mogelijk aan op initiatieven vanuit de samenleving. Waar die nog ontbreken stimuleren we die. We zetten daarbij in op een brede aanpak die gericht is op de risicofactoren voor het ontstaan van gezondheidsachterstanden. Er worden concrete initiatieven ontwikkeld en gerealiseerd die zichtbaar zijn in de leefwereld van inwoners en direct positieve maatschappelijke en financiële effecten hebben.

We zorgen dat inwoners (meer) worden uitgedaagd om te bewegen en kiezen voor gezonde opties. We verbeteren de mogelijkheden voor inwoners om elkaar laagdrempelig te ontmoeten, te ontspannen en elkaar te helpen. De ontwikkeling van MFA Hooipolder is hierin een belangrijk initiatief. De businesscase MFA Hooipolder wordt in het voorjaar van 2026 uitgevoerd. Najaar 2026 start dan de planvorming- en procedurefase. Op basis van de juiste variant wordt in de daaropvolgende fase de aanbesteding gestart.

Resultaten in 2026:

- Beleidsplan Actief Leven vastgesteld door de raad.
- Wijkplan Raamsdonksveer-Noord opgeleverd.
- Mogelijkheid 2e huis van de Wijk onderzocht.
- Actieplan Sociale Basis uitgevoerd.
- Businesscase MFA Hooipolder gereed mei 2026, najaar 2026 gestart met planvorming- en procedurefase.
- Beleidsplan Vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet in ontwikkeling .

3.2.2 Werken met talent

De weg naar participatie in onze gemeente en regio is versnipperd. Dit is een landelijk knelpunt. Het leidt ertoe dat de talenten van inwoners onvoldoende worden aangesproken en zij daardoor minder in staat zijn om zich te ontwikkelen, een zinvolle bijdrage te leveren aan de samenleving en/of te voorzien in een eigen inkomen. Participatie vraagt expliciete aandacht op bestuurlijk en strategisch niveau, waarbij regionale samenwerking cruciaal is om het gewenste maatwerk te kunnen leveren. Daarom wordt de arbeidsmarktinfrastructuur hervormd. Vanwege de landelijke hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur komt er een regionaal Werkcentrum West-Brabant voor werkzoekenden, werknemers en werkgevers. Er is een projectorganisatie ingericht voor de realisatie van het Werkcentrum. Er wordt gewerkt aan 1 digitaal loket met locaties in de regio. De WerkgeversServicePunt(WSP)-dienstverlening gaat op in het Werkcentrum. In het regionaal Werkcentrum werken partijen samen om de bestaande middelen optimaal te benutten.

Lokaal leggen we een stevigere verbinding tussen de WMO (begeleiding), participatie en inburgering waardoor een brede participatie en effectievere integratie plaatsvindt. Daarbij zoeken we verbinding met (regionale) partners. Het uitgangspunt hierbij is dat je altijd iets zinvol kunt doen in de gemeente of de regio en dat je dat vooral samen doet met anderen op een toffe plek.

Resultaten in 2026:

- Ontwikkeling van een voorziening voor vrij-toegankelijke dagbesteding.
- Evaluatie huidige participatiebeleid uitgevoerd als opmaat naar nieuw beleid.
- Opstellen beleidskader Brede Participatie.
- Start Werkcentrum West-Brabant.

3.2.3 Gelukkig opgroeien

In gemeente Geertruidenberg hebben we veel jongerenproblematiek die onze aandacht vraagt. Via deze programmalijn willen we een trendbreuk forceren in zowel de beeldvorming over als de omgang met jongeren en gaan we –waar dat kan- jongeren vroegtijdig helpen om grotere problemen te voorkomen en/ of te verminderen. Er wordt extra inzet gepleegd op de gelijke kansen voor kinderen en jongeren. We doen dit vooral ook samen met kinderen, jongeren en hun ouders/verzorgers. We realiseren per 1-1-2027 een nieuw regionaal jeugdstelsel waardoor de ondersteuning eerder, lichter en makkelijker beschikbaar is zodat de oplopende inzet van jeugdzorg wordt geremd. En inwoners en professionals beter accepteren dat hobbels bij het leven horen. Dit vraagt een grote lokale inzet die zich richt op preventie en interne ontschotting waardoor duurzamere oplossingen worden gecreëerd. Op 1-1-2027 starten we met gemeente Drimmelen en onze samenwerkingspartners met het Stevig Lokaal Team (SLT). In de voorbereiding zijn we op 1-1-2025 gestart met de uitvoering van de Proof of Concept voor het SLT. In deze periode onderzoeken we op welke wijze we het SLT verder vorm kunnen geven zodat de omslag op 1-1-2027 zo geleidelijk mogelijk plaatsvindt.

Resultaten in 2026:

- Stevig Lokaal Team/Proof of concept wordt verbreed met alle vormen van jeugdhulp (muv verblijfszorg en jeugdhulp plus).
- Jongerenparticipatie is in uitvoering.
- Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) heeft twee succesvolle interventies gerealiseerd.
- Met huisartsen hebben we een samenwerking over de zorg aan jeugdigen binnen het SLT. et SLT.

3.2.4 Financieel zelfredzaam

De bestaanszekerheid komt de komende jaren voor een steeds grotere groep inwoners onder druk te staan. In 2025 heeft de gemeenteraad het beleidsplan financiële zelfredzaamheid vastgesteld. Dit beleidsplan omvat een stevige inhoudelijke basis die richting geeft en samenhang biedt voor meer duurzame aanpakken en oplossingen. Met het nieuwe beleidsplan ondersteunt de gemeente inwoners bij het grip krijgen en houden op hun geldzaken. Het uitgangspunt is dat iedereen mee moet kunnen doen in de samenleving, ook wanneer het financieel even tegenzit.

In het plan staan preventie, vroegsignalering en passende ondersteuning centraal. De gemeente zet in op betere voorlichting, laagdrempelige hulp en samenwerking met lokale partners. Door financiële problemen bij laagdrempelige inlooppunten bespreekbaar te maken, zoeken mensen eerder hulp.

Daarnaast is er aandacht voor kansengelijkheid voor kinderen, armoedebestrijding en integrale schuldhelpverlening. In de uitvoeringsagenda zijn verschillende acties opgenomen om te ondersteunen bij de bestaanszekerheid als er (te) weinig inkomen in het gezin is om bijvoorbeeld kinderen te laten sporten of om schulden bij inwoners te voorkomen of af te handelen. Deze maatregelen komen in de komende periode tot uitvoering.

Resultaten in 2026:

- Bereik vergroot, meer inwoners maken gebruik van voorzieningen.
- Acceptatie hulpaanbod/succesvol contact met inwoners.
- Uitbreiding aanbod preventie.
- Uitbreiding samenwerking maatschappelijke partners.

3.2.5 Vrije inloop

In de programmalijn 'Vrije inloop' werken we volgens de methode van de Omgekeerde toets, waarbij de hulpvraag van de cliënt het uitgangspunt vormt en het te bereiken effect centraal staat. We gaan aan de voorkant breder kijken. Dit houdt in dat we de gehele situatie van de inwoner beter in beeld brengen en dat deze betrokken wordt bij de oplossing van de hulpvraag. We ontwikkelen een integraal wijkteam voor alle leeftijden dat aanwezig is in de kernen. Hierin combineren we de komende jaren de ontwikkeling van de sterke lokale teams/uitvoering Proof of Concept (SLT jeugddomein) en het integraal werken in de basisondersteuning. Met de vaststelling van de integrale verordening sociaal domein in 2025 is een stevige juridische en inhoudelijke basis gecreëerd. De werkwijze wordt stap voor stap doorgevoerd in de dienstverlening aan inwoners. Veelal gebeurt dit indirect via de opdrachten die we geven aan maatschappelijke partners. Hiervoor worden de kaders voor de contractering van die partners aangepast.

Resultaten in 2026:

- In iedere kern is een vrije inloop beschikbaar voor inwoners.
- Beleid contractering maatschappelijke partners gereed.
- Samenwerking met huisartsen is versterkt.

3.2.6 Transformatie sociaal domein

Transformeren van het sociaal domein naar een houdbare, toekomstbestendige, sociaal-maatschappelijke ondersteuningsstructuur. Inhoudelijk betekent dit een krachtige beweging naar de voorkant waarbij vragen vooral in en met de eigen leefomgeving worden opgepakt. Hierdoor blijven ze klein, wordt zelfredzaamheid versterkt en remmen we het beroep op geïndiceerde individuele voorzieningen. Om het transformatieproces te faciliteren is een focus op data en kostenbeheersing noodzakelijk om te kunnen sturen op maatschappelijke rendement en efficiency. Impactgedreven werken combineert het gebruik van data met wetenschappelijke kennis over de relatie tussen vraagstukken en interventies.

Resultaten in 2026:

- Bouwtekening sociaal domein 2030 gereed.
- Sturingsmodel gereed, inclusief rapportagetool voor de verschillende stakeholders.
- Impactgedreven werken toegepast op specifieke onderwerpen.

3.3 Wat mag het kosten?

TV.	Taakveld omschrijving	Begroting 2026	V/N	Begroting 2027	V/N	Begroting 2028	V/N	Begroting 2029	V/N
Lasten Programma 3 Opgave Mens en Zorg									
0.1	Bestuur	0	-	0	-	0	-	0	-
4.1	Openbaar basisonderwijs	34.000	N	34.000	N	34.000	N	34.000	N
4.2	Onderwijshuisvesting	1.597.000	N	1.592.000	N	1.675.000	N	1.705.000	N
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.636.000	N	1.349.000	N	1.349.000	N	1.349.000	N
5.1	Sportbeleid en activering	591.000	N	372.000	N	371.000	N	401.000	N
5.2	Sportaccommodaties	2.106.000	N	2.056.000	N	2.024.000	N	2.046.000	N
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5.350.000	N	5.356.000	N	4.925.000	N	2.710.000	N
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	38.000	N	13.000	N	13.000	N	13.000	N
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	2.248.000	N	2.042.000	N	1.952.000	N	1.857.000	N
6.3	Inkomensregelingen	8.132.000	N	8.107.000	N	8.069.000	N	8.069.000	N
6.4	WSW en beschut werk	2.499.000	N	2.291.000	N	2.028.000	N	2.028.000	N
6.5	Arbeidsparticipatie	834.000	N	763.000	N	704.000	N	704.000	N
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	1.253.000	N	1.253.000	N	1.253.000	N	1.253.000	N
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	121.000	N	137.000	N	129.000	N	121.000	N
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	3.187.000	N	4.017.000	N	3.801.000	N	3.574.000	N
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	1.190.000	N	1.368.000	N	1.280.000	N	1.189.000	N
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	2.314.000	N	2.556.000	N	2.437.000	N	2.312.000	N
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	1.233.000	N	1.233.000	N	1.233.000	N	1.233.000	N
6.791	PGB WMO	5.666.000	N	5.416.000	N	5.066.000	N	5.066.000	N
6.792	PGB Jeugd	110.000	N	110.000		13.000	N	13.000	N
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	131.000	N	87.000	N	87.000	N	87.000	N
6.821	Jeugdbescherming	388.000	N	388.000	N	388.000	N	388.000	N
6.822	Jeugdreclassering	73.000	N	73.000	N	73.000	N	73.000	N
6.91	Coördinatie en beleid WMO	656.000	N	656.000	N	656.000	N	656.000	N
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	99.000	N	99.000	N	99.000	N	99.000	N
7.1	Volksgezondheid	1.822.000	N	1.352.000	N	1.352.000	N	1.352.000	N
7.3	Riolering	20.000	N	20.000	N	20.000	N	20.000	N
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	83.000	N	83.000	N	83.000	N	83.000	N
Totaal lasten		43.411.000	N	42.823.000	N	41.088.000	N	38.409.000	N

Baten Programma 3 Opgave Mens en Zorg							
0.1	Bestuur	0	-	0	-	0	-
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	-	0	-	0	-
4.2	Onderwijshuisvesting	176.000	V	176.000	V	176.000	V
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	716.000	V	429.000	V	429.000	V
5.1	Sportbeleid en activering	60.000	V	60.000	V	60.000	V
5.2	Sportaccommodaties	522.000	V	535.000	V	547.000	V
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.131.000	V	3.798.000	V	3.181.000	V
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	-	0	-	0	-
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	-	0	-	0	-
6.3	Inkomensregelingen	6.615.000	V	6.615.000	V	6.615.000	V
6.4	WSW en beschut werk	0	-	0	-	0	-
6.5	Arbeidsparticipatie	0	-	0	-	0	-
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	6.000	V	6.000	V	6.000	V
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	0	-	0	-	0	-
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	0	-	0	-	0	-
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	0	-	0	-	0	-
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	-	0	-	0	-
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	-	0	-	0	-
6.791	PGB WMO	98.000	V	248.000	V	248.000	V
6.792	PGB Jeugd	0	-	0	-	0	-
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	450.000	V	450.000	V	450.000	V
6.821	Jeugdbescherming	0	-	0	-	0	-
6.822	Jeugdreclassering	0	-	0	-	0	-
6.91	Coördinatie en beleid WMO	0	-	0	-	0	-
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	-	0	-	0	-
7.1	Volksgezondheid	87.000	V	12.000	V	12.000	V
7.3	Riolering	0	-	0	-	0	-
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	50.000	V	50.000	V	50.000	V
Totaal lasten		12.911.000	V	12.379.000	V	11.774.000	V
Reserves							
0.10	Mutaties reserves lasten	555.000	N	640.000	N	725.000	N
0.10	Mutaties reserves baten	329.000	V	1.389.000	V	941.000	V
Totaal reserves		226.000	N	749.000	V	216.000	N
Saldo baten en lasten inclusief reserves		30.726.000	N	29.695.000	N	29.098.000	N

Toelichtingen verschillen > € 25.000

Budgetmutaties welke budgettair neutraal zijn en / of van administratieve aard, worden niet separaat toegelicht tenzij van politiek bestuurlijke importantie. Als gevolg van doorschuiven / vertraging van lopende investeringen ontstaan er eveneens mutaties op de begrote afschrijvingen en rente (de kapitaallasten). De mutaties in de kapitaallasten tezamen met de interne doorbelasting van de ambtelijke uren worden toegerekend aan de opgavemutaties < € 25.000.

Taakveld	Omschrijving	2026	V/N	2027	V/N	2028	V/N	2029	V/N
4.2	Huisvesting basisonderwijs Subsidies: Het blijkt niet noodzakelijk om een subsidie te verstrekken voor een batterijvoorziening bij het	45.000	V	45.000	V	45.000	V	45.000	V

	KindCentrum (is opgenomen in oorspronkelijke budget/krediet).								
5.2	Sportterreinen voor voetbal Onderhoud en beheer: Dit betreft het toewijzen van taakstellingen aan programma's, waarvan: a) uniformeren en optimaliseren beheer en onderhoud van (alle) sportaccommodaties voor € 50.000 b) herijken prioriteiten MJOP buitensportaccommodaties voor € 50.000.	50.000	V	75.000	V	100.000	V	100.000	V
5.2	Gemeentelijke gebouwen sporthal Parkzicht Verhuur: Onderdeel van herijken en afsluiten (nieuwe) huurcontracten sportaccommodaties (sporthallen en -terreinen) van in totaal € 25.000 in 2026, oplopend naar € 75.000 in 2028, verdeeld over de verschillende sportverenigingen/gebruikers. Omdat de huurverhogingen van de andere verenigingen niet boven de € 25.000 uitkomen worden deze niet separaat toegelicht.	8.000	V	15.000	V	23.000	V	30.000	V
6.1	Maatschappelijk werk Samenkracht en burgerparticipatie: BCF subsidies Structurele bezuiniging van 5% op alle BCF subsidies wordt voorsnog niet gerealiseerd. Derhalve 60.000 opgenomen i.p.v. 120.000	60.000	N	60.000	N	60.000	N	60.000	N
6.1	Maatschappelijk werk Samenkracht en burgerparticipatie: Een jaarlijkse indexatie is in het basisbedrag niet opgenomen. Dit creëert een scheef beeld van de werkelijkheid. Indexatie van 3% op budget 2025 (structurelere basisbedrag) en jaren erna.	37.000	N	37.000	N	37.000	N	37.000	N
6.1	Maatschappelijk werk Samenkracht en burgerparticipatie Een jaarlijkse indexatie is in het basisbedrag niet opgenomen. Dit creëert een scheef beeld van de werkelijkheid.	138.000	N	138.000	N	138.000	N	138.000	N
6.1	Maatschappelijk werk Structurele kosten m.b.t. Huis van de Wijk.	85.000	N	85.000	N	85.000	N	85.000	N

6.1	Maatschappelijk werk Door de regionale inkoop vanaf 2027 voor Jeugd wordt verwacht in de jaren 2027 en 2028 eerst de benodigde implementatiekosten (2027: € 1,1 miljoen en 2028: € 560k) te moeten maken alvorens dit resulteert in de gewenste besparingen (2029 break-even en jaren erna bezuiniging van circa € 500.000 per jaar).	0	-	29.000	N	15.000	N	0	-
6.1	Noodopvang Vluchtelingen Oekraïne Hoge Veer expl. Bijdragen / vergoedingen: De eigen bijdrage wordt per 1 oktober 2025 aanzienlijk verhoogd van € 105 naar € 244,22 per maand per persoon (vanaf 18 jaar of ouder).	300.000	V	300.000	V	250.000	V	0	-
6.1	Noodopvang Vluchtelingen Oekraïne Hoge Veer expl. Eigen bijdrage GOO: De door de gemeente ontvangen eigen bijdrage moet worden afgedragen aan het ministerie.	300.000	N	300.000	N	250.000	N	0	-
6.1	Noodopvang Vluchtelingen Oekraïne Hoge Veer expl. Normvergoeding Oekraïne: De opvang van Oekraïners in 't Hoge Veer is verlengd van november 2025 tot en met oktober 2028. Het saldo van baten en lasten is vooralsnog positief.	191.000	V	191.000	V	147.000	V	0	-
6.1	Opvang Asielzoekers COA Normvergoeding opvang asielzoekers COA: De opvang van asielzoekers in 't Hoge Veer is verlengd van november 2025 tot en met oktober 2028. Het saldo van baten en lasten is vooralsnog positief.	1.064.000	V	1.064.000	V	890.000	V	0	-
6.1	Opvang Ontheemden Personeel van derden: Voorlopig kosten voor projectleiders ook in 2026 en latere jaren voorzetten i.v.m. verlengen opvang in 't Hoge Veer. Dekking is voorzien vanuit de reserve ontheemden.	100.000	N	100.000	N	100.000	N	0	-
6.22	Eerstelijnsloket Jeugd Bijdrage Veilig Thuis (uitvoering GIA-taken): De gestegen gemeentelijke bijdrage in 2025 wordt veroorzaakt door hogere personeelskosten bij de uitvoerende organisaties (door nieuwe cao's, schaalgroei en formatiewijzigingen), die structureel doorwerken bovenop de reguliere indexering van 2,9%.	53.000	N	53.000	N	53.000	N	53.000	N
6.22	Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen Geertruidenberg De taakstelling "minder professionals bij het CJG" wordt afgeraamd daar hierin geen overeenstemming met de in GR opgenomen collega gemeente is bereikt.	150.000	N	150.000	N	150.000	N	150.000	N

6.22	Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen Geertruidenberg Proof of Concept (POC) SLT: Proof of concept POC i.v.m. de overgang naar het SLT onder de nieuwe regionale inkoop vanaf 2027. Dekking vindt plaats door verschuiving binnen budgetten WBO Jeugd Breda.	390.000	N	0	-	0	-	0	-
6.22	Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen Geertruidenberg Effect regionale inkoop WBO (kosten implementatie): Door de regionale inkoop vanaf 2027 voor Jeugd wordt verwacht in de jaren 2027 en 2028 eerst de benodigde implementatiekosten (2027: € 1,1 miljoen en 2028: € 560k) te moeten maken alvorens dit resulteert in de gewenste besparingen (2029 break-even en jaren erna bezuiniging van circa € 500.000 per jaar.	0	-	184.000	N	93.000	N	1.000	V
6.00	Preventief jeugdbeleid Wordt een structurele post (incl. indexering). Uit de effectrapportage blijkt dat Buurtgezinnen de inzet van jeugdhulp voorkomt of verkort. De interventie sluit heel goed aan bij op de ontwikkeling die we met de Regiovisie Jeugd en het Stevig Lokaal Team beogen en geeft invulling aan de versterking van de sociale basis. Zoals eerder aangekondigd willen we daarom de inzet structureel maken.	40.000	N	40.000	N	40.000	N	40.000	N
6.3	Bijzonder bijstand Afschaffen buitenwettelijk begunstigend beleid.	25.000	V	30.000	V	48.000	V	48.000	V
6.4	Sociale werkplaatsen Bijdrage sociale werkvoorziening: Aanpassing bijdrage wsw aan de bijdrage zoals opgenomen in de meicirculaire 2025.	39.000	V	60.000	V	209.000	V	209.000	V
6.5	Participatiebudget Jobcoaching: De doelgroep waarvoor dit instrument wordt ingezet, groeit. De verwachting is dat dit komende jaren nog doorzet.	40.000	N	30.000	N	25.000	N	25.000	N
6.5	Participatiebudget Leerwerken: Er zijn dit jaar in vergelijking met 2023 en 2024 meer leerwerk-trajecten gestart. Dit zijn passende trajecten voor de doelgroep om op langere termijn stappen te kunnen maken op de arbeidsmarkt en uitstroom te bevorderen.	25.000	N	25.000	N	20.000	N	20.000	N
6.5	Participatiebudget Uitvoeringskosten: Dit betreft de toewijzen van taakstellingen aan programma's, waarvan € 40.000 op uitvoeringskosten participatiebudget voor het jaar 2027 en € 60.000 voor de jaren erna.	0	-	40.000	V	60.000	V	60.000	V
6.6	WMO Hulpmiddelen RWB Collectief vervoer: Vanuit begroting RWB over 2026 wordt een lagere bijdrage verwacht.	135.000	V	135.000	V	135.000	V	135.000	V
6.752	Jeugdhulp behandeling Effect regionale inkoop WBO (kosten implementatie): Door de regionale inkoop vanaf 2027 voor Jeugd wordt verwacht in de jaren 2027 en 2028 eerst de benodigde implementatiekosten (2027: € 1,1 miljoen en 2028: € 560k) te moeten maken alvorens dit resulteert in de gewenste besparingen (2029 break-even en jaren erna bezuiniging van circa € 500.000 per jaar.	0	-	166.000	N	84.000	N	1.000	V

6.752	Jeugdhulp dagbesteding Jeugdzorg Breda, jeugdhulp dagbesteding: Op basis van de Q-rapportage blijkt dat de prognose van de kosten hoger te liggen. Voor 2026 bedrag indexeren o.b.v. berekende 5,13% vanuit Memo Breda	86.000	N	86.000	N	86.000	N	86.000	N
6.752	Jeugdhulp dagbesteding Effect regionale inkoop WBO (kosten implementatie): Door de regionale inkoop vanaf 2027 voor Jeugd wordt verwacht in de jaren 2027 en 2028 eerst de benodigde implementatiekosten (2027: € 1,1 miljoen en 2028: € 560k) te moeten maken alvorens dit resulteert in de gewenste besparingen (2029 break-even en jaren erna bezuiniging van circa € 500.000 per jaar.	0	-	81.000	N	41.000	N	0	-
6.752	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf Jeugdzorg Breda: Conform de memo vanuit WBO Breda wordt de indexatie op 5,13% gecalculeerd.	79.000	N	79.000	N	79.000	N	79.000	N
6.752	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf Proof of concept POC i.v.m. de overgang naar het SLT onder de nieuwe regionale inkoop vanaf 2027.	390.000	V	0	-	0	-	0	-
6.752	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf Effect regionale inkoop WBO (kosten implementatie): Door de regionale inkoop vanaf 2027 voor Jeugd wordt verwacht in de jaren 2027 en 2028 eerst de benodigde implementatiekosten (2027: € 1,1 miljoen en 2028: € 560k) te moeten maken alvorens dit resulteert in de gewenste besparingen (2029 break-even en jaren erna bezuiniging van circa € 500.000 per jaar.	0	-	194.000	N	98.000	N	1.000	V
6753	Jeugdhulp ambulant landelijk Jeugdzorg Breda, Landelijke functies: Op basis van de Q-rapportage blijkt dat de prognose van de kosten hoger te liggen. Voor 2026 bedrag indexeren o.b.v. berekende 5,13% vanuit Memo Breda.	358.000	N	358.000	N	358.000	N	358.000	N
6753	Jeugdhulp ambulant landelijk Effect regionale inkoop WBO (kosten implementatie): Door de regionale inkoop vanaf 2027 voor Jeugd wordt verwacht in de jaren 2027 en 2028 eerst de benodigde implementatiekosten (2027: € 1,1 miljoen en 2028: € 560k) te moeten maken alvorens dit resulteert in de gewenste besparingen (2029 break-even en jaren erna bezuiniging van circa € 500.000 per jaar.	0	-	178.000	N	91.000	N	1.000	V
6762	Pleegzorg Jeugdzorg Breda: Op basis van de Q-rapportage blijkt dat de prognose van de kosten hoger te liggen. Voor 2026 bedrag indexeren o.b.v. berekende 5,13% vanuit Memo Breda.	35.000	N	35.000	N	35.000	N	35.000	N
6762	Gezinshuizen Jeugdzorg Breda: Conform de memo vanuit WBO Breda wordt de indexatie op 5,13% gecalculeerd.	41.000	N	41.000	N	41.000	N	41.000	N

6762	Gezinshuizen Effect regionale inkoop WBO (kosten implementatie): Door de regionale inkoop vanaf 2027 voor Jeugd wordt verwacht in de jaren 2027 en 2028 eerst de benodigde implementatiekosten (2027: € 1,1 miljoen en 2028: € 560k) te moeten maken alvorens dit resulteert in de gewenste besparingen (2029 break-even en jaren erna bezuiniging van circa € 500.000 per jaar.	0	-	106.000	N	54.000	N	1.000	V
6762	Verblijfszorg Jeugdzorg Breda: Conform de memo vanuit WBO Breda wordt de indexatie op 5,13% gecalculeerd.	47.000	N	47.000	N	47.000	N	47.000	N
6762	Verblijfszorg Effect regionale inkoop WBO (kosten implementatie): Door de regionale inkoop vanaf 2027 voor Jeugd wordt verwacht in de jaren 2027 en 2028 eerst de benodigde implementatiekosten (2027: € 1,1 miljoen en 2028: € 560k) te moeten maken alvorens dit resulteert in de gewenste besparingen (2029 break-even en jaren erna bezuiniging van circa € 500.000 per jaar.	0	-	121.000	N	62.000	N	1.000	V
6762	Crisishulp Jeugdzorg Breda, crisishulp: Op basis van de Q-rapportage blijkt dat de prognose van de kosten hoger te liggen. Voor 2026 bedrag indexeren o.b.v. berekende 5,13% vanuit Memo Breda.	31.000	N	31.000	N	31.000	N	31.000	N
6791	WMO huishoudelijke verzorging WMO huishoudelijke verzorging in natura: Toewijzen taakstellingen: a) afbouw maatwerkvoorzieningen WMO (daling beschikkingen) € 125.000b) afbouw maatwerkvoorzieningen WMO € 125.000Deze raming is nog in afwachting van een nadere onderbouwing.	0	-	250.000	V	600.000	V	600.000	V
6792	WMO begeleiding Dit betreft een vanuit de kadernota opgenomen bezuiniging t.b.v. de afbouw van WMO-voorzieningen (+GPK), aanvullend op reeds ingezette maatregel. Deze raming is nog in afwachting van een nadere onderbouwing/toekenning aan budgetten.	0	-	0	-	123.000	V	123.000	V
6792	PGB Jeugd SVB Jeugdwet PGB: Door verschuiving naar het voorliggend veld vallen de kosten goedkoper uit.	40.000	V	40.000	V	40.000	V	40.000	V
6812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO) Bijdrage / Vergoedingen: Verbouwing Safegroup in 2 termijnen.	44.000	N	0	-	0	-	0	-
6812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO) Bijdrage / Vergoedingen: Opgave van Breda voor de vermoedelijke bijdrage maatschappelijke opvang 2026.	48.000	N	48.000	N	48.000	N	48.000	N
6812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO) Beschermd Wonen: Volgens Breda zou er €131.000 meer uitkering komen waarvan 48.000 voor MO. Voorzichtigheidsprincipe toegepast omdat beschermd wonen fors wijzigt komende jaren.	100.000	V	100.000	V	100.000	V	100.000	V

6821	Jeugdbescherming Jeugdzorg Breda: Voor begroting 2026 bedrag indexering met 10% i.v.m. verhogen tarieven vanuit JBB (€ 28.169) Verder verschuiving vanuit Jeugdzorg plus naar Jeugdbescherming van € 78.225.	106.000	N	106.000	N	106.000	N	106.000	N
7.1	Gezondheidszorg Subsidie GGD West Brabant: Verhoging op basis van begroting GGD 2026. Betreft uitwerking van besluit verbonden partijen.	59.000	N	59.000	N	59.000	N	59.000	N
7.1	Mens en Zorg PL 1 Bewust samenleven Taakstelling (specificatie financiën): Ontwikkelbudget versterking sociale basis in 2026 volgens kadernota. Nadere onderbouwing / verdeling ontbreekt vooralsnog.	200.000	N	0	-	0	-	0	-
7.1	Mens en Zorg PL 3 Gelukkig opgroeien Personeel van derden: Implementatie SLT DG ook in 2026 budget opnemen van € 150.000, waarvan € 75.000 wordt terugontvangen van de gemeente Drimmelen.	150.000	N	0	-	0	-	0	-
7.1	Bijdragen / vergoedingen Implementatie SLT DG ook in 2026 budget opnemen van € 150.000, waarvan € 75.000 wordt terugontvangen van de gemeente Drimmelen.	75.000	V	0	-	0	-	0	-
0.1	Mutaties reserves opgave 3 Mens en Zorg Reserve IHP (Integraal HuisvestingsPlan): Overeenkomstig de 0%-regeling IHP wordt de storting in de reserve IHP in 2029 met 1% verhoogd.	0	-	0	-	0	-	85.000	N
0.1	Mutaties reserves opgave 3 Mens en Zorg Reserve IHP (Integraal HuisvestingsPlan) (Gymzaal Hoge Waai): De kapitaallasten van de gymzaal Hoge Waai worden vanaf 2028 onttrokken uit de reserve IHP.	0	-	0	-	97.000	V	96.000	V
0.1	Mutaties reserves opgave 3 Mens en Zorg Reserve IHP (Integraal Huisvestings Plan): De investeringen inzake Kindcentrum Het Veer (scholen Parkzicht) vallen lager uit dan begroot, zodat de dekking ook naar beneden moet worden aangepast.	38.000	N	20.000	N	99.000	N	85.000	N
0.1	Mutaties reserves opgave 3 Mens en Zorg Incidentele meerkosten van de uitvoering van de Jeugdwet worden gedekt uit de Vrije Algemene Reserve.	0	-	1.104.000	V	561.000	V	0	-
0.1	Mutaties reserves opgave 3 Mens en Zorg Vrije Algemene Reserve (Algemeen): Dekking verbouwing Safegroup Vrouwenopvang.	44.000	V	0	-	0	-	0	-
	Saldo van de opgavemutaties > 25.000	234.000	N	462.000	V	943.000	V	76.000	N
	Saldo van de opgavemutaties < 25.000 (incl. kapitaallasten en doorbelasting ambtelijke uren)	390.000	V	306.000	V	439.000	V	386.000	V
	Totaal Saldo	156.000	V	768.000	V	1.382.000	V	310.000	V

